

בהן משיח פרק שלישי הוריות

שופט א. ביתה של מרת רענן הוא בנין **המניח כליו**. מלבושו **פס פחמן**. פס האפיו בנהלים **של שירי העיטס**. כשחשירה מליטה: **משכה לחוד של ט' שנה**. סקודר בפיו כל ע' שנה: **משיב**. מחזיר את **לנודד ששחכה הימנו ככר ע' שנה**: **ופימנך**. לנרסא שלא תפעה שסס לא תדע אם אחד לומר אחד ולא שהים אחד לומר שהים ולא שלם או שמה אחד לומר שהים ולא שלם וכן שמה אחד לומר שהים ולא שמה אחד לומר שמה אחד ומתווקן מלוחן האכבעות וקופין וקרת מנחן דהיינו אכבעות ופניה מנחן וזרת מנחן דהיינו שתי אכבעות מנחן ואכבעות אחד מנחן ובנחן תהא זכור שאלת לומר אחת ולא שהים אחד ולומר שמה אחד ולא שלם גורל לא קא תשיב הכא עס שאלת אכבעות משום דלא קאי בסדר אכבעות א' האולב פת ופחמין אכבעות כחדא תשיב להו: **קשים לנודד**. שהעשה אורון יאה קשה לשמיע: העובר תחת אפסר גמל כ"ש תחת גמל עלמנו כחדא תשיב להו: **עטבור תמיד** ר"ס של גבילה. כלומר שהולך ומריח ריח גבילה דכל ההולך ומריח הוא עטור תחת אורו ריח סמיא הולך ועולה: **זוסמל ליטערין**. אורו קש גבוחשין את הקדור קרי להו הכי עס עטבורין והואמא לרנן [על שני גזירי תרגום על דרין סטרוה]: **כל סמס עומדין**. כל השורות טונן אפילו קן מלח: ועשין לו שתי צורות גבול: **עושין אורון**. לבני תמיים שממנים אביהם פרנס על הצבור: **פנינים**. שמשיבין אורון גבול הזקנים מפני כבוד אביהם דהיינו סניפין לקנים כסניף זה שמלניפין אפקור גדולה סניף ק' בלמ"ז: **אלא לקטנים**. דלגוס הוא אכל יא לא לגדולים אינו נכנס ויובש במקומו דשפע הוא משום דהוא ליה למינדק נפשיה: **כדי שלא יתרוקן**. דהויא לפטע ביום לרין כדורחא מן הרקן כדי שלא יהא חמים ורואים אורו

הוא אבנ מנין פתחו
מכלי חמ"ס ג' אור שירי
כמו עשין ג' עור שירי
ידר ס"י רמ"ד שניף פס
[וכרז אלפס קודשין פס
א דף כה: ע"ש סיני
ששמייה כה דנה
האודנא תהאמא מלמא
אפי' גבדלים ימין]

סור רמ"י עס ח"ו
עוש"פ עס סניף ע"ו
כ"ו חמ"י עס עוש"פ
עס עש"ו
סח ו סור יד' ס"י כרמי:
ספ רמ"י פ"י מכל
גבייה ומתנה בלכה
כמו עשין כפ עוש"פ
חמ"י רכס סניף ע

דלמתיקן במסכת צרכות: **אמר רבא וכמי אביסס**. הא דעושים סניפין מפני כבוד אביסס: **נשנים פנסס**. הא דמיחא לעיל כשהשויא כנסס וכו': **נסקין מילתא כי לדין**. כלומר נעבד ליה כי היכי דעבד הוא לדין וזויה וזויה נקנין תחתי **תורה אור**

רב פפא אמר אפילו שופתא מרא גייצי ת"ד חמשה דברים משכחים את * הלימוד האוכל ממה שאוכל עכבר וממה שאוכל חתול והאוכל לב של בהמה והרגיל בויתים והשותה מים של שירי רחיצה והרוחץ ורגליו זו על גבי זו ויש אומרים אף המביח כליו תחת מראשותיו המשהדברים **אמישיבים** את הלימוד פת פחמין ובל שבין פחמין עצמן והאוכל ביצה מגולגלת בלא מלח והרגיל בשמן זית והרגיל בין ובשמים והשותה מים של שירי עיסה ויש אומרים אף הטובל אצבעו במלח ואוכל הרגיל בשמן זית מסייע ליה לרבי יוחנן דאמר רבי יוחנן כלשם שהזוית משכה לימוד של שבעים שנה כך שמן זית משיב לימוד של שבעים שנה: **והרגיל ביון ובשמים**: מסייע ליה לרבא ודאמר רבא **חמרא וריחני פחמין**: והטובל אצבעו במלח: **אמר ר"ל** ובאחת כתנאי ר' יהודה אומר אחת ולא שתים רבי יוסי אומר שתים ולא שלש וסבימנך קמיצה עשרה דברים קשים ללימוד העובר תחת האפסר **הגמול** וכל שבין תחת בין שתי נשים והאשה העוברת בין שני אנשים והעובר מתחת ריח רע של גבילה והעובר תחת הגשר שלא עברו תחתיו מים מ' יום והאוכל פת שלא בשל כל צרכו והאוכל בשר מזוהמא איסטרוך והשותה מאמת המים העוברת בבית הקברות והמסתכל בפני המת ויש אומרים אף הקורא

הוא יתום לתלמוד האוכל פת רשין הוציל רשין עצמוב: ומה נו: [פס"ה: ע.] ד' [שוס"פ] כסדרין פ"א: ד' עין חוס' ימות קב' ד"ס מי פתחו:] ח' ס"א ארורתי: ג' ד' נכוחס סכ: ז' ס"א ז' לא גרסה וכו' י"ג כ"א ח' ע"י חוס' ג"ק ד"ז: ד"ס ברימין: ט' מ"א מילתא ית' מכות י: י' [ג"ל החלוצין: כ' ס"א חוס' כוטה יכ' ד"ס אחימים: ל' ס"א סגדוין: לד' ג"עוין: טו' ס"א ד' ביט' ד': טז' דבר זכ שיד לעיל חמ"ד ד"בור פת פחמין:]

תוספת הראש

ובסבך קיימא. וסימנין שלם תעטע לומר שמה חד אמר אחת ולא שנים אחד אחד אחת אחד לומר שהים אחד ולא שלם וכן שמה אחד לומר שהים אחד ולא שלם וכן שמה אחד לומר שמה אחד ולא שמה אחד ומתווקן מלוחן האכבעות וקופין וקרת מנחן דהיינו אכבעות ופניה מנחן ואכבעות אחד מנחן ובנחן תהא זכור שאלת לומר אחת ולא שהים אחד ולומר שמה אחד ולא שלם גורל לא קא תשיב הכא עס שאלת אכבעות משום דלא קאי בסדר אכבעות א' האולב פת ופחמין אכבעות כחדא תשיב להו: **קשים לנודד**. שהעשה אורון יאה קשה לשמיע: העובר תחת אפסר גמל כ"ש תחת גמל עלמנו כחדא תשיב להו: **עטבור תמיד** ר"ס של גבילה. כלומר שהולך ומריח ריח גבילה דכל ההולך ומריח הוא עטור תחת אורו ריח סמיא הולך ועולה: **זוסמל ליטערין**. אורו קש גבוחשין את הקדור קרי להו הכי עס עטבורין והואמא לרנן [על שני גזירי תרגום על דרין סטרוה]: **כל סמס עומדין**. כל השורות טונן אפילו קן מלח: ועשין לו שתי צורות גבול: **עושין אורון**. לבני תמיים שממנים אביהם פרנס על הצבור: **פנינים**. שמשיבין אורון גבול הזקנים מפני כבוד אביהם דהיינו סניפין לקנים כסניף זה שמלניפין אפקור גדולה סניף ק' בלמ"ז: **אלא לקטנים**. דלגוס הוא אכל יא לא לגדולים אינו נכנס ויובש במקומו דשפע הוא משום דהוא ליה למינדק נפשיה: **כדי שלא יתרוקן**. דהויא לפטע ביום לרין כדורחא מן הרקן כדי שלא יהא חמים ורואים אורו

כתב שעל גבי הקבר ת"ר א' כ"שהנשיא נכנס כל העם עומדים ואין יושבים עד שאומר להם שבו לכשאב ב"ד נכנס עושים לו שורה אחת מכאן ושורה אחת מכאן עד שישב במקומו לכשאומר להם שבו יושב עומד ואחד יושב עד שישב במקומו בני חכמים ותלמידי חכמים בזמן שרבים צריכים להם מפסיעין על ראשי העם יצא ד' לצורך יבנם וישב במקומו בני ת"ח שממנים אביהם פרנס על הצבור בזמן שיש להם דעת לשמוע נכנסים ויושבים לפני אביהם ואחוריהם כלפי העם בזמן שאין להם דעת לשמוע נכנסים ויושבים ה' לפני אביהם ופניהם כלפי העם בר ר' [צדוק] אומר אף בבית המשהה עושים אותם סניפין [אמר מר] יצא לצורך נכנס ויושב במקומו אמר רב פפא לא אמרו אלא לקטנים אבל לגדולים לא הוה ליה למברק נפשיה מעיקרא ד' דאמר רב יהודה אמר רב לעולם ילמד אדם עצמו להשכים ולהעריב כדי שלא יתרוקן * [אמר רבא] האידנא דחלשא עלמא אפילו לגדולים נמי רבי אע"פ ב"ד [צדוק] אומר אף בבית המשהה עושים אותם סניפין אמר רבא בחי אביהם בפני אביהם א"ר יוחנן ה' בימי רשב"ג נישנית משגה זו רבן שמעון בן גמליאל נשיא רבי מאיר חכם רבי נתן אב"ד כי הוה רשב"ג התם הוה קיימי כולי עלמא מקמיה כי הוה עיילי רבי מאיר ורבי נתן הוה קיימי כולי עלמא מקמייהו אמר רשב"ג לא בעו למיהוי היכרא בין דילי לדידהו תקין הא מתניתא ההוא יומא לא הוה רבי מאיר ורבי נתן התם למחר כי אתו חוה דלא קמו מקמייהו כדרגילא מילתא אמרי מאי האי אמרו ליה הכי תקין רשב"ג אמר ליה ר"מ לרבי נתן אנא חכם ואת אב"ד נתקין מילתא כי לדין מאי נעביד ליה נימא ליה גלי עוקצים דלית ליה וכיון דלא גמר נימא ליה * מי למלל גבורות ה' שמייע על תהלתו * למי נאה למלל גבורות ה' מי שיכול להשמיע על * תהלתו נעבדיה והוי אנא אב"ד ואת נשיא שמעינהו רבי יעקב בן קרשי אמר דלמא חס ושלום אתיא מלחא לדידי כיסופא אנא יתיב ארורתי עליתיה דרשב"ג פשח גרס ורנא גרס ורנא אמר מאי דקמא דלמא חס ושלום איכא בי מדרשא מידי יהב דעתיה וגרסה למחר אמרו ליה נתייב מר וניתני בעוקצין פתח ואמר בתר דאוקים אמר להו אי לא גמירנא כספייתנן פקיד ואפקינהו מבי מדרשא הוה כתבי קושייתא [בפתקא] ושדו התם הוה מופריק מופריק דלא הו מופריק כתבי פירוקי ושדו אמר להו רבי יוסי תורה מבחוץ ואנו מבפנים אמר להן רבן [שמעון בן] גמליאל ינייעילינהו מיהו נינקסניהו דלא נימרו שמעתא משמיהו אסיקו לרבי מאיר e ארדיים ולר' נתן יש אומרים אחרו להו בחלמייהו וילו פייסוהו [לרבן שמעון ב"ג] רבי נתן אול רבי מאיר לא אול אמר ליה דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין כי אול רבי נתן אמר ליה רשב"ג נהי דאהני לך קמרא דאבוך למדהי אב ב"ד שוינדך נמי נשיא מחני ליה רבי לרבן שמעון בריה ארדיים אומרים אילו היה תמורה ל

בהן משיח פרק שלישי הוריות

יד

תוספות הרא"ש

(א) [בכורות ט.] :
 (ב) בכורות טו. : (ג) כ"ב
 במלך קמה: (ד) דרומי'
 רבא : (ה) [בבבבבב טו]
 כתי' שיהיה רב יוסף
 הולך [בית הכנסת] :
 (ו) כ"ב מ"ז :

אמר ליה סאייב סמו חרבוט לנחא . דמשמע אע"פ שכבר מנו חרבוט
 לנחא ואין יפה להזכירם : **אפי' רבי** . דעניו הוא הכא לא נהוג עניתהוא
 יתירא דלומר מסוס רבי מאיר ולא ראה לומר כהדיא אמר ר"מ : **סיני**
עדיף . מי ששנה משנה וברייתא סדורין לו כהנינתן מהר סיני : **וחד**
אמר טוקר הריס דמריף ומפולפל בהרס תורה אור

להביא שום אומן בתוך ביתו אלא כשהוא רוצה נהקח דם ה) היה האומן
 על לביתיה דרבה ושם היה מקיז ואית דגרסי שלא ראה לנהוג שרבות
 בעלמא כל אומן שנים שמלך רבה כלומר שלא היה לו פנאי להקיז
 עלמא אלא היה שפסק כל שעה בהורה לפני רבה : **חוייס לאביי דגבס**
ריסיס . כלומר ראה לו הרמת רגל :
נחמני פסא . וחמור דרשא דמשמיל
 פסקו ליה רבותא אביי קרו ליה נחמני
 (ו) ואיכא דלמרי דבבבבב גבלי קרי ליה
 נחמני כלומר עדיין אהה הלמידו של
 רב נחמן : **חריף ומקסס** . מתוך פלפול
 יתירא דהוא ליה הוא מקשה ומתוך
 אכל רבה בר מתנה לא הוא חריף כל
 יתירא דהוא ליה הוא מקשה ומתוך
 כך אלא מתוך שהוא שוטה ומעיין יפה
 יפה מסיק אליבא דהלכתא :
 הדרן עלך בהן משיח ומליקא לה
 מסכת הוריות

תוספות הרא"ש
 אפילו אומנא לבייתא
 לא קרא : הרבה
 מהגון עם סולכי' לביית
 אומנא וברייתא סדורות לו כהנינתן
 וסבבדי' תורא' לאומן
 וכל לביית וכו' השפיל
 עלמו שלא ראה לקרוא
 את האומן לבייתו . ורב
 האי גאון פ' כד שלחו
 מהם סיני עדיף והשפיל
 רב יוסף עלמו ולא ראה
 לנהוג שררה בפני רבה
 היה חולק לו רבה כבוד
 ואפי' מקיז דם לא קרא
 אהו לבייתו לפי שהיו
 עושין כל זרבי בביתו של
 רבה . והרמ"ה ז"ל פ'
 כך הוהיל ששפיל רב
 יוסף את עלמו ולא ראה
 לנהוג שררה בפני רבה
 בגינה זכות עניתהו
 עליו ועל אביו ביתו שלא
 חלה אחד מהם כל השנים
 שמלך רבה ואפי' אומן
 להקיז דם לא קרא לבייתו .
 אדין פירוש מסכת נן :
 אביי ורבה ורב יוסף

לא היה קרב אמר לו מי הם הללו שמימיהם
 אנו שותים ושמתם אין אנו מזכירים אמר
 ליה בני אדם שבקשו לעקור כבודך וכבוד
 בית אביך אמר ליה גם אהבתם גם שנאתם
 גם קנאתם כבר אברה אמר ליה האויב תמו
 חרבות לנצח אמר ליה הני מלי היכא דאהנו
 מעשייהו רבנן לא אהנו מעשייהו הדר
 אתני ליה אמרו משום רבי מאיר אילו היה
 חמורה לא היה קרב אמר רבא אפילו רבי
 דענוותנא הוא תנא א) אמרו משום ר"מ אמר

ר"מ לא אמר אמר רבי יוחנן פליגו בה רבן שמעון בן גמליאל ורבנן חד אמר סיני עדיף וחד אמר עוקר
 הרים עדיף ב) רב יוסף סיני רבה עוקר הרים שלחו לתמן איזה מהם קודם שלחו להו סיני עדיף ג) דאמר
 מד הכל צריכין למרי חטיא ואפילו הכי לא קביל רב יוסף עליה מלך רבה עשרין וחרתי שנין והדר
 מלך רב יוסף וכל שני דמלך רבה רב יוסף אפילו אומנא לבייתיה לא חליף אביי ורבא ורבי זירא ורבה
 בר מתנה הוו יתבי והוו צריכי רישא אמרי כל דאמר מלחא ולא מפרין להו רישא דכולהו איפריך דאביי
 לא איפריך חוייהו ו) רבה לאביי דגבס רישא א"ל נחמני פתח ואימא איבעיא להו רבי זירא ורבה בר רב מתנה
 הי מנייהו עדיף רבי זירא דריף ומקשה ורבה בר רב מתנה מתין ומסיק מאי תיקו :

הדרן עלך בהן משיח ומליקא לה מסכת הוריות

להלכתא רבס בר מתנה מתון ומסיק כלומר לא היה מפולפל ומריף כ"כ נקשות ולתמן מיד אלא שוטה ומעיין יפה
 עד דמתלקא ליה שמעתי' אליבא דהלכתא מאי כי מנייהו עדיף וסלקא
 הדרן עלך בהן משיח ומליקא לה מסכת הוריות

האנות והגדולה קרייה
 רבנן הכי עבד ז"ל :
 איבעיא נהו רבי זירא :
 ורבה בר מתנה כי
 מנייהו עדיף . ספק מינה
 להכי דמתנהו כוון ומתקין
 מלחא לתד מנייהו ובעל
 סי מנייהו עדיף . והשפיל
 משרט (מהם) [מדר] לכל
 חד מנייהו . ר' זירא חריף
 ומקשה מתוך פלפול היה
 יודע להקשות ולתמן (מי
 לא) [מיד] סוס ידע
 לאסוקי שמעתהא אליבא
 דרבה בר רב מתנה ומעיין יפה
 בתיקו :
 פ"ב ס' כג :

ספר שדה צופים

מפתח כולל כל מאמרי הש"ס המפורזים בלשון רבינו הרא"ש ז"ל שלא במקומן

חברו הרב הגאון האמתי כו' מו"ה בצלאל רנשבורג זצ"ל מפראג בעהמ"ס הורה גבר כו'.

דף ה ע"ב ור"י ור"ש שבט אחד דאיקרי קהל מג"ל . דף יג ע"ב כשהנשיא נכנס כל העם עומדין ואין יושבין דף יד ע"א רב יוסף סיני רבה עוקר הרים . הרא"ש בשנת
 הרא"ש בצרכות פ"ט ס' א' :
 עד שיאמר להם שבו . הרא"ש בקדושין פ"א ס' נט :